

29. İslam da Gençliğin Önemi

İnsan hayatının ergenlik ile orta yaş arasındaki dönemine "Gençlik", hayatlarının bu döneminde bulunanlara da "genç" denildiği herkesin malumudur. Gençlik, Yüce Allah'ın kullarına bahsettiği ömrün en önemli çağlarından biridir. Çünkü gençlik, çalışkanlık, zindelik, dinçlik, cesaret, metanet, heyecan, kuvvet ve enerji kaynağıdır. Allah Teala Kur'an da şöyle buyurmaktadır: "O ki, hanginizin daha güzel amel yapacağını sınamak için ölümü ve hayatı yaratmıştır". Yüce Allah bu ayette, hayatın hem bir imtihan sebebi hem de faydalı, hayırlı ve güzel faaliyetler alanı olduğunu vurgulamıştır. Bu ayet-i kerime aynı zamanda hayatın en verimli dönemini teşkil eden gençlik yıllarının ne kadar önemli ve değerli olduğuna ve en iyi bir şekilde değerlendirilmesi gerektiğine işaret etmektedir.

Sevgili Peygamberimiz (s.a.v) de şu hadisi şerifinde dikkatimizi bu gerçeğe çekmektedir: "Beş şey gelmeden önce beş şeyin; ölüm gelmeden önce hayatının, hasta olmadan önce sağlığının, meşguliyetten önce boş vaktinin, ihtiyarlamadan önce gençliğinin, yoksulluğa düşmeden önce zenginliğinin kıymetini bil".

Gençliğin değerinin bilinmesi, gençlerin bu dönemde hem kendileri ve hem de aile, millet, din ve devletleri için hayırlı ve faydalı şeyler yapmalarıyla mümkün olur. Bunun yolunda, iyi bir eğitim almak, iyi bir iş sahibi olmak, helalinden kazanmak, her alanda başarıyı yakalayabilmek, kısaca dünya ve ahiret saadetini kazanmak için çok çalışmak, bütün görev ve sorumlulukları yerine getirmek, milli ve manevi değerlere sıkı sıkıya bağlı kalmak, her türlü kötü ve zararlı alışkanlıklardan uzak durmak ve Allah'a karşı olan kulluk görevlerini yerine getirmektir. İşte o zaman gençliğin değeri bilinmiş ve iyi bir şekilde değerlendirilmiş olur. Bu gerçeği en iyi bilen ve gören Peygamberimiz, daha risaletinin ilk günlerinden itibaren gençlere büyük değer vermiştir.

Peygamberimizin hayatını konu edinen siyer kitapları ile hadislerden öğrendiğimize göre, Peygamberimizin İslam davetine en önce icabet edip, ona gönül veren ve canı gönülden destekleyenlerin çoğunu 30 yaşın

altındaki gençler oluşturmaktadır. Bu gençlerden Hz. Ali 10, Abdullah b. Ömer 13, Zeyd b. Harise 15, Abdullah b. Mes'ud ve Zübeyr b. Avvam 16, Abdurrahman b. Avf ve Sa'd b. Ebi Vakkas 17, Mus'ab b. Umeyr 18, Ca'fer b. Ebi Talib 22 yaşında; Osman b. Affan, Ebu Ubeyde ve Hz. Ömer de 25-31 yaş arasındaydılar... Bunların dışında genç yaşta İslam'ı kabul eden pek çok kişi mevcuttur.

Hz. Peygamber, İslam dininin yerleşmesi, yayılması ve İslam toplumunun şekillenmesinde bu gençlerden çok yararlanmış, bu hususta onlara büyük görevler vermiştir. Allah Resulü, gençlerin ilim alanında yetişmelerine büyük önem vermiş ve kendisi henüz hayatta iken, Hz. Ali, Abdurrahman b. Avf, Abdullah b. Mes'ud, Zeyd b. Sabit gibi bazı genç sahabenin fetva vermelerine müsaade etmiştir. Vahiy katiplerini genel olarak gençler arasından seçmiş İslam'a davet mektuplarını da gençlere yazdırmıştır. Bazı gençleri de Süryanice ve İbranice gibi, o gün için çok ihtiyaç duyulan yabancı dilleri öğrenmeye teşvik etmiştir.

Peygamberimiz, 25 yaşlarında bir genç olan Mus'ab b. Umey'i Medine'ye öğretmen olarak göndermiş, 21 yaşındaki Muaz b. Cebel'i de Yemen'e kadı ve öğretmen olarak tayin etmiştir. Diğer yandan, Peygamber Efendimiz gençleri, çoğu yaşlı sahabelerden oluşan ordulara komutan tayin etmiştir. Çoğu savaşlarda sancağı bizzat kendisi gençlere vermiştir. Mesela Tebuk seferinde sancağı Zeyd b. Sabit'e, Bedir'de de Hz. Ali'ye vermiştir. 18 yaşlarında olan Usame b. Zeyd'i, Suriye'ye gönderdiği orduya komutan tayin etmiştir. Bütün bunlar, Sevgili Peygamberimizin, dolayısıyla dinimizin gençlere ne kadar önem verdiğini göstermektedir.

Hayat ve Gençlik Hevesatı Cihetinden Gelen Tehlikelerden Nasıl Korunabiliriz?

Günümüz insanının en büyük dertlerinden biri: Hayatın içindeyiz ve çoklarımız itibariyle gençliğin baskısı altında kalıyoruz. Hevesât, ulvî duygularımızı tesir altına almış durumda. Ve bugün yüce hakikatleri, Allah Rasulünün istediği keyfiyette temsil etmek cidden zor görünüyor. Şu kadar var ki, böyle tehlikeli bir hatta kavga vermenin de kendine göre

avantajları var. Evet mârûz kalınan zor şartlar nispetinde bir de bu işin mükâfat yönü mevcuttur.

Hz. Hamza'yı şehidlerin efendisi ve Allah'ın Arslan'ı haline getiren verdiği kavganın zorluğu değil midir? "Düşman fazla ancak bizim de imânımız var" deyip can-siperâne ön saf-lara saldırış ve ölümü hiçe sayış. İşte bu O'nu ulvi makama ve şehitlerin efendisi ufkuna ulaştıran mühim bir vesileydi.

Sahâbî devrinde de bugün bizi rahatsız eden günahlar, hem de bütünüyle bulunuyordu. Kadınlar, Kâbe'yi üryan olarak tavaf ediyor, fâiz, ihtikâr, rüşvet, içki ve kumar cemiyetin ruhunu kemiriyordu. Onlar bütün bu hayata sırt çevirerek İslâm'ı seçtiler. Fakat, onlar da beşer olmaları hasebiyle his ve heves taşıyorlardı.

Zaten buna rağmen nefsânî arzulardan vaz geçmeleri değil midir ki onları büyüklerden daha büyük kılıyordu... Böyle bir dönemde, bütün çirkinlikleri bir tarafa itip, apaydın ve tertemiz bir hayat seçmeleri, bütün tehlikelere rağmen, Efendimiz (sav)'in arkasında yer almaları, onlara büyük faziletler kazandırdı ve kazandıkları bu faziletler sâyesinde haklı olarak gökteki yıldızlar gibi arkadan gelenlere ışık ve rehber oldular.

Çarşı, Pazar, sokak, içtimâî ve ticarî hayat, aile, fert, cemiyet ve bunları ayakta tutmayı vazife edinen mektep ve içtimâî hayatı meydana getiren bütün ünite ve kuruluşlar teker teker ele alınıp değerlendirilse ve haklarında bir hüküm verilmek istense denecek tek söz «Berbat» olacaktır. Nereye giderseniz gidiniz, üstünüze-başınıza günah adına bir şeyler bulaşmasına mâni olamazsınız. Ruhunuz birkaç defa örselenmeden, kalbî hayatınız sarsılmadan, toplum hayatının bir tarafından diğer bir tarafına geçmeniz imkânsızdır. Bugün müslümanca yaşamak, alevden bir zemin üzerinde yürümek veya kandan irinden deryaları geçmek kadar zordur. İşte biz böyle bir felâket ve helâket asrının çocuklarıyız.

Mahiyetimizde bulunan gizli hevesât, nefsânîlik ve cismânîlik akrep gibi kuyruğunu kaldırmış bizi sokmaya çalışıyor. Nefsimiz, heveslerimiz ve şehavânî duygularımız içinde doğduğu, büyüdüğü vasat ve ortamdan sürekli besleniyor güçleniyor. Böyle bir akrebin bizi sokup zehirlemesi her an

muhtemeldir. Bunca zorlukların bize kazandıracığı avantajları düşünerek de tesellî oluyor. Hatta bir cihette seviniyoruz. Çünkü bu zorluğu atlatabildiğimiz zaman, kazancımız da o oranda büyük olacaktır. Şayet sahâbî böyle zor şartları atlayarak yükseldiyse, günümüzün inanan insanları da aynı şekilde bir bahtiyarlığa ermeleri ilâhî Rahmetten beklediğimiz neticelerdendir. Günahlara girme şartlarının bu kadar kolaylaştığı bir devirde bilmeden işlediğimiz hatâ ve günahlarımız elbetteki vardır. Ancak bize düşen şey, Rahmet kapısından ve ilâhî dergâhın eşliğinden ayrılmama ve sebât etmedir.

Buraya kadar söylediklerimiz bir cihetten vâkıyı rapor ma'nâsını taşımaktadır. Şimdi de dikkat edilmesi gereken hususlar üzerinde bir nebze durmak istiyorum:

Birincisi: Böyle her şeyiyle kaypak ve zararlı bir zeminde çok dikkatli yürümek gerekir. Mayınlı bir tarlada veya amansız bir düşman beldesinde nasıl hareket edilmesi icab ediyorsa, günümüzün çarşı pazarında gezerken de aynı dikkat ve aynı teyakkuz elzemdir.

İkincisi: Dışarıya çıkmadan evvel his ve duygularımızı durultacak, berrak hale getirecek ve bizim his dünyamıza tesir edecek müessir çarelere baş vurulmalıdır. Bu birşeyler okuma, seyretme veya dinleme olabileceği gibi derin bir iç muhâsebesi yapmak da olabilir. Böyle bir metafizik gerilime geçmeden sokağa çıkılmamalıdır.

Üçüncüsü: Kat'iyen yalnız kalmamak. Bizim dikkatlerimizi murâkebe edecek ve nasihatıyla bizim ruh dünyâmızı ayakta tutacak bir arkadaşı edinerek ve mümkün mertebeye dışarıya onunla beraber çıkmaya çalışılmalıdır.

Dördüncüsü: Giderken gelirken ve gideceğimiz, kalacağımız yerlerde imkân ölçüsünde bizim hayatımızla, münâsebeti olan ve bizi ikaz edici havasını koruyucu bir melek gibi üzerimizden eksik etmeyen materyalleri de yanımızda götürmeye çalışmalıyız. Günahlara karşı birer sütre birer perde olacak bu materyaller bizim iç murakabemize vesile olacaktır ki, böyle bir iç murâkebe ile dolup taşan bir insanın günaha girmesi ender vakâlardandır.

Beşincisi: İşlenen bir günah ve hatâ neticesinde derhal nedâmet edip tevbe kapısına koşulmalıdır. Zira günahın en az kalabileceği;

kalp, bir müminin kalbidir. Orada hatalar, gelip geçici ve güneşle aramıza perde olan bulutlar gibidir. Hemen geçip gitmelidir. Tevbede gecikme, rûhun o nisbette kararmasına sebep olur. Ve o esnâda, diğer günahlarla münâsebetle geçme yolları kolaylaşır. Onun için, buna meydan vermeden, hatâ ve günahın şekil, keyfiyet ve büyüklüğü ne olursa olsun, insan derhal kendine gelip, Rabb'in rahmetine dehâlet etmelidir.

Sahâbî, beyninden vurulmuş gibi Allah Rasûlünün huzuruna gelir ve "Ya Rasûlallah, ben mahvoldum" der. Gelirken gözüm bir kadına ilişti veya bir kadına dokundum, diye de ilâve eder. Bu kırık gönül karşısında âdeta arş ihtizaza gelir ve Cibrîl imdâda yetişerek şu âyeti getirir: "Gündüzün iki tarafında (sabah, öğle ve ikindi) gecenin de yakın saatlerinde (akşam ve yatsı) namaz kıl. Çünkü iyilikler kötülükleri (günahları) giderir. Bu öğüt almak isteyenlere (güzel bir) hatırlatmadır" (Hûd, 114).

Hele, berzah âleminin nuru durumundaki teheccüde kalkmak, uykunun en tatlı olduğu o anda, Rabb'e münâcata koşmak, işlenen hatâ ve günahları en kısa zamanda temizleyici birer faktör olarak değerlendirilmelidir.

Gecenin yarısında havf ve recâ ile dopdolu bir gönlün O'na yalvarış ve yakarışları Cenâb-ı Hakk tarafından muhakkak hüsn-ü kabûl görecektir. Yeter ki yapılan bu tazarrû ve niyazlar ihlâs ve samimiyet içinde yapılmış olsun. Her biri bir dönemeç başı gibi duran namaz vakitlerinde O'na kulluk ve O'nun karşısında bel kırıp boyun bükme, iki vakit arasındaki hatâ ve sürçmelerimizi affettirirken, nâfile ve teheccüd gibi ibadetlerle de O'nun rızasını kazanmaya gayret etmeliyiz.